

■ COLUMNNA

Overturist

DA DAVID SPINLER*

Il «overtourism» - in fenomen modern dal turissem, cura che in lieu atira talmain blera gliued ch'ìls indigens, ma era ils turists sezs, na chattan betg pli lustig. Venezia è in exempel, dis cun passa 4000 turists chinai dad ina gruppia eran exempels da la Svizra.

Questa stad hai jau consatà in auter fenomen. Sche las valladas alpinas grischunas han forsà gì in pau overtourism durant questa stad – quai na manegel jau betg. Jau manegel il «overturist». Il tipic overturist vegn da l'aglomeraziun u dad in lieu urban. El ha gì in grev temp cun tut las mesiras da Corona. Ussa vul el sa remetter en las alps ed arriva suenter in viadi da pliras uras cun ina mascra in pau havarada tar nus. El spetga che las mesiras da Corona vegnian applitgadas da maniera severa. Al medem mument sa legra el ch'ì n'ha betg tanta gliued tar nus. El sa legra sin spazi, natira e quietezza.

Ma el è in pau agressiv. Quai mussa el per

exempel en la furnaria, sch'el vul cumprar paun e vesa là in auter turist che n'ademplescha betg ina u l'autra mesira da Corona. Gronda discussiun – quai na va betg uschia! A la fin sto la furnera spedir l'overturist or da sia furnaria per ch'ì na dettia betg ina pantagada.

Ils restorants èn adina plains e n'han perquai betg adina pli piazza per tut ils giasts che vuessan mangiar insatge. Era quai na tolerescha l'overturist betg. Uschia datti bleras discussiuns e dispitas. Ils indigens vegnan emna per emna pli stanchels ed uschia era main suverans per reagir cun calma.

Ils lieus turistics en las alps che n'eran fin ussa

betg destinaziuns da massa ston damai danov generar receipts per la gestiun dals overturists. Betg uschè simpel. L'overturist arriva cun ina tenuta pauc relaxada. Quai n'ha betg da far cun sia destinaziun da vacanzas, ma plitost cun sia situaziun quotidiana, nua che bler è daventà malsegir. Uschia ha el grondas aspectativas per sias vacanzas, ma naginas reservas emoziunalas.

Però a mai èsi cler: I na dat natiralmain nagin receipt turistic u da marketing per questa dumonda. Perquai ch'ìl turist che jau hai numnà «overturist» è simplamain in uman che viva tuttenina en in mund malsegir e che viveva avant en in mund che pareva dad esser fitg segir e calculabel. Ussa midan las cundiziuns quotidianas quasi mintgadi. Tge che nus pudain forsa porscher cun noss spazi alpin a quests umans: in'atmosfera che sustegna ina reflexiun profunda. Ina reflexiun sur da sasez, ina reflexiun fundamentala. Quai gida a s'orientar sin ina surfatscha che mida tuttenina, ed adina puspè.

*David Spinler da Sta. Maria è manegestiun dal Parc da natüra Biosfera Val Müstair.